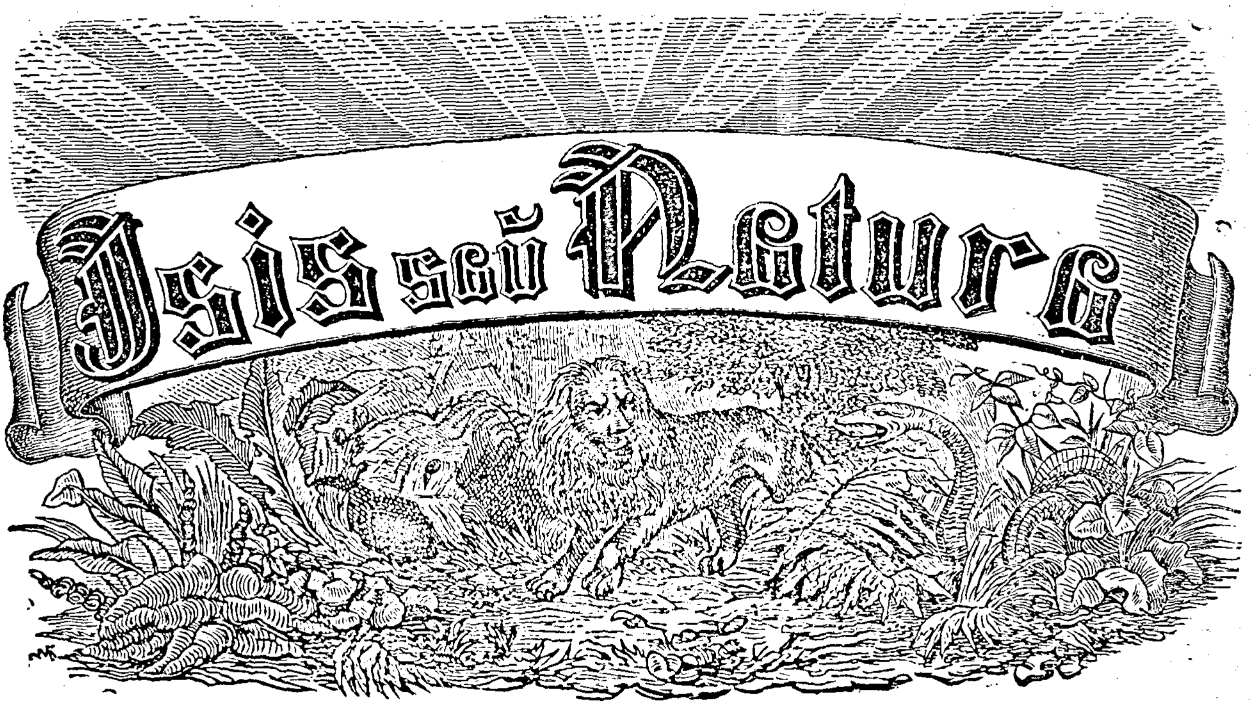

JURNAL

ПЕNТРȢ РЕSПÎNDIPEA ШТIIНЦЕЛОРȢ NАТȢРАЛЕ ШI ESАКТЕ, ÎN TOATE КЛАSЕЛЕ.

Pedineatȣ

de

PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.

№ 5. (Anȣлȣ алȣ dȣoiлea) Бȣкȣрештї Fервȣаріе 1, 1857.

Fокȣл чentpaл în sînȣл пъmîntȣлȣї.

Аpтiколȣл алȣ 5–леа, Inkonstanцa nіvелȣлȣї sȣпpafeцeї пъmîntȣлȣї.

Este pemapкавiлȣ къ пȣ пȣmaї oamenії, dap шi пъmîntȣлȣ este inkonstantȣ; nіvелȣлȣ лȣї пȣ e totȣ d'aȣna totȣ d'aчелашї fелȣ. Întокmaї ка mȣлцї dintpe noї oamenї, astъzї « sȣsȣ » шi mîїne « жosȣ » аша шi пъmîntȣлȣ. Maї totȣ пъmîntȣлȣ, adeкъ maї toatъ sȣпpafaцa sa, a skimбatȣ шi skimбъ шi aкȣmȣ nozіцiȣnea sa: epї epa жosȣ, astъzї e sȣsȣ; epї epa întp'o вaлe adînкъ, astъzї este întp'ȣnȣ mȣnte înaлtȣ; epї în fȣndȣлȣ очeanȣлȣї d'o adînчime imensъ, шi astъzї s'a fakȣtȣ ȣnȣ mȣnte înaлtȣ, aлȣ кърȣia вîpfȣ mажestosȣ se sȣie кȣ miї de nічoape neste nіvелȣлȣ mъpiї. Aчestea ni se пape вizape, кȣ toate aчestea sîntȣ o mȣлцime de fante цeoлoцiче, кape пpoвъ aчeastъ шi кape apatъ къ кеapȣ în eпoкa aktȣaлъ a пъmîntȣлȣї, adeкъ de kîndȣ este лoкȣitȣ de oamenї, пъmîntȣлȣ a skimбatȣ sȣпpafaцa sa în maї mȣлte лoкȣpї: opї лъsîndȣ-se în жosȣ în mape, opї sȣindȣ-se sȣsȣ din sînȣлȣ mъpiї шi deвenindȣ ȣsкatȣ. Eatъ къ din mȣлte asemenea fante пpoвaтopiї, вomȣ чita aiчї ȣnеле dintp'însеле.

În провінчіа Chiliĭ (din Амеріка мерідіоналъ), în timпȣ de 15 anĭ, адекъ de ла 1822 пînъ ла 1835, s'a sȣitȣ цара ла о întindepe de 200 міле џеографіче ши s'a възȣтȣ къ мȣлте stînчĭ ла църтȣрĭ, каре ераȣ askȣnse sȣб апъ, s'аȣ fъкȣtȣ візіbіле, ешite афаръ din маре, ла о înълціме de 2—3 метрі. Dарȣ nȣ нȣмаĭ църмȣріле, чі ши fȣndȣлȣ мъреĭ, s'a pidikatȣ аколо, ши ȣnde maĭ nainte ера о маре adînчĭme în kîtȣ пȣteaȣ sъ ȣмбле пе dînsa коръбiĭ, пе ȣрмъ апа s'a mikшоратȣ întp'atîta, în kîtȣ oamenii în aчeste локȣрĭ tpeчеаȣ марea пе жосȣ.

În India оріенталъ s'a întîmплатȣ ȣпȣ asemenea evenementȣ, în anȣлȣ 1819. О бȣкатъ de цеаръ ла о întindepe de 20 міле џеографіче лȣнгъ ши 6 міле ларгъ, s'a pidikatȣ în mizлокȣлȣ ȣneĭ kîmпiĭ, кȣ totȣлȣ плане. Dapȣ nȣ depapte de aчeastъ pidikape кътре sȣdȣ, din kontpa s'a лъsatȣ în жосȣ о бȣкатъ маре de цеаръ, în kîtȣ satȣлȣ Sindre, каре авеа ши о foptepeцъ, s'a 'nekatȣ în маре.

Este о чіркомstanцъ ремаркабiлъ, къ în difepite istopiĭ ла difepiцiĭ попȣлĭ гъsimȣ къ, повестeskȣ de ораше întpeцĭ кȣ toцĭ локȣitopiĭ лорȣ, къ аȣ fostȣ înгiцite de пъмîntȣ, pemîindȣ în локȣлȣ лор niште лакȣрĭ nesъпътoase плine de raze mefitiче ши морtaле; орĭ къ s'a fъкȣtȣ în пъмîntȣ niште крепътȣрĭ марĭ, ȣnde s'аȣ fopmatȣ лакȣрĭ каре maĭ nainte n'аȣ esistatȣ, s'аȣ къ аȣ ешitȣ аколо izвoape de апъ рече ши хабȣze de апъ fiepбinte, ла о înълціме цirantikъ, пе kîndȣ pîȣріле de maĭ nainte аȣ skimбatȣ dipeкцiȣnea лорȣ, s'аȣ къ s'a fъкȣtȣ кȣ totȣлȣ nevъзȣte. S'аȣ къ ворбeskȣ de локȣрĭ шеце în mižлокȣл кърора s'аȣ pidikatȣ мȣнцĭ цirantiчĭ, s'аȣ къ мȣнцiĭ s'аȣ ръстȣрnatȣ ши s'аȣ fъкȣtȣ nevъзȣцĭ, s'аȣ къ insȣле s'аȣ pidikatȣ în mižлокȣл мъреĭ, ши къ кеарȣ ȣnde е акȣмȣ Очеанȣ, ера odatъ ȣskatȣ ши ȣnde е ȣskatȣ акȣмȣ ера odatъ fȣndȣлȣ мъреĭ.

Toate aчeste tpadiцiȣnĭ попȣларе ши maĭ кȣ seamъ aчeea despre потопȣ (diluviu) каре este deskpisъ nȣ нȣмаĭ în istopia sakpъ, чі este ши о tpadiцiȣne попȣларъ ла о мȣлціме de попȣлĭ, ръsпîndiцĭ neste totȣ пъмîntȣ *), nȣ notȣ fi desпрецȣite ка niште басме; чі din kontpa kîndȣ faчемȣ о компарацiȣne întpe fenomeneле че s'аȣ întîmплатȣ în zілеле noastpe кȣ ачеле рапортate întpe нȣміteле tpadiцiȣnĭ попȣларе, о sъ ne înkpedinцъмȣ къ, depapte d'a ле sokoti toate de басме, din kontpa aчeea че рапортезȣ, аре о маре пробалitate къ s'a ши ȣрматȣ аша. Алтъ datъ kîndȣ вомȣ ворбі despre istopia пъмîntȣлȣĭ,

*) Tpadiцiȣніле попȣларе кȣnoskȣte аsȣпра потопȣлȣĭ ла difepite naцiȣnĭ de ла ръсъритȣ пînъ ла аnȣсȣ sîntȣ челе ȣрмътоаре:

Ла Indienĭ. (În India оріенталъ), în поема Марарапата (tpadȣсъ în лімба Џерманъ de Боек); дȣпе aчeastъ tpadiцiȣne s'a întîmплат потопȣл în анȣл 3500 înainte de Xpistos ла 8 Noembpie (9-леа Абатерас ал Indienілор).

Ла Кinezĭ. Foa, Foi saȣ Boi (каре nȣ noate fi алтȣл de kît Noe, însъ skimбat N în B fiind aчeste doъ літере foapte asemънътoape în алfабетȣ евраікȣ) а възȣt потопȣ în анȣл 3461 înainte de Xpistosȣ.

Ла Iaponezĭ. Дȣпе tpadiцiȣніле лор s'a întîmплат потопȣ în анȣл 3424 înainte de Xpistos.

Ла Персіанĭ. Tpadiцiȣніле лор despre потопȣ seaмънъ мȣлт кȣ aчeea че ziче Біблія, însъ ла nepsianĭ Noe se кеамъ Kaimos, потопȣлȣ а fost npiчinȣit npintp'ȣnȣ кометȣ, каре s'a апропіat de пъмînt.

Ла Арабĭ. Дȣпе tpadiцiȣнеле лор а fost потопȣ în анȣл 3478 înainte de Xpistos.

Ла Калдеĭ fiȣreazъ нȣме de Ksisȣstpo în tpadiцiȣnea аsȣпра потопȣлȣĭ; zioa потопȣлȣĭ ла eĭ este (iаръшĭ ка ши ла indienĭ) 8 Noembpie saȣ 17 tezines але лор).

Ла Feniцienĭ fiȣreazъ ȣn омȣ Toat în але кърȣia zіле s'a акоперit пъмîntȣл кȣ апъ, апоĭ пе ȣрмъ s'a deskis о гаȣръ în пъмîntȣ пе ȣnde s'a întops апа.

Ла Еџипцienĭ este tpadiцiȣnea аsȣпра потопȣлȣĭ foapte богатъ în нȣме ши în fante; Tifon (zeȣл ръȣтъцiĭ) а върsat апа аsȣпра пъмîntȣлȣĭ, dap Sesostpi а sкъпат кȣ о лȣntpe, aчeastъ лȣntpe а ши nȣs'о în черȣ (întp'о konfiгȣрацie steлелорȣ), потопȣлȣ s'a întîmплат ла 8 Noembpie (17 adep) în анȣл 3512 înainte de Xp.

Ла Еленĭ fiȣreazъ înneкȣчiȣne în времіле лȣĭ Deȣкаліоn ла анȣл 3559 înainte de Xp.

Ла Џерманiĭ векĭ din Еȣропа, se повестеште къ ла moaptea лȣĭ Валтер s'a întîmплатȣ потопȣ.

Ла Мексіканiĭ векĭ (în Амеріка) fiȣreazъ ȣn нȣме Топоі (Noe ал лор) каре а възȣt потопȣ. În temплȣріле лор а fost zȣгръвitъ о кометъ каре варсъ апъ пе пъмînt.

În toate tpadiцiȣніле попȣларе s'a съвîршit evenimentȣл потопȣлȣĭ în лȣна feчioapeĭ (Аȣгȣstȣ).

o sъ вedemȣ, къ потопȣлȣ s'aȣ diлȣвiȣ este aкȣmȣ пpiimitȣ în шtiinцa џeoлoџieї кa o fantъ пetъгъdȣitъ кape s'a ȣpmatȣ odatъ пe пъmîntȣ, înainte de пепȣмepoшiї seкoлї, шi кape a skimвatȣ кȣ totȣлȣ sȣпpafaцa пъmîntȣлȣї, aлe къpopa ȣpme se гъseskȣ шi aкȣmȣ pretȣtindenea în пъmîntȣ.

Aшa dap în пpezinцa ȣпopȣ asemenea fante, чine oape вa кȣteza sъ пeџe aчeea чe papoptъ Pliniu, пpintp'o tpadiцiȣne пoпȣлapъ, apъtîndȣ къ, insȣлa Siчiлia п'a fostȣ totȣ d'aȣna o insȣлъ чi în timпȣpiлe пpimitiвe epa ȣnitъ кȣ Italia шi къ în ȣpma ȣпȣї кȣtpemȣpȣ, Siчiлia s'a sepapatȣ de пъmîntȣлȣ Italiї, шi s'a fъкȣtȣ o insȣлъ deoseвitъ; totȣ ȣпȣ asemenea eвenementȣ, adeкъ ȣn кȣtpemȣpȣ, a sepapatȣ insȣлa Chypre de пъmîntȣлȣ Syrieї (Asia) шi insȣлa Euвea (Negroponte) de цeapa Бeotieї?

O tpadiцiȣne maї кȣpioasъ шi de чea maї mape impoptanцъ, se гъseшte лa Apistoteлȣ. Eлȣ apatъ къ, tpadiцiȣniлe Eџiпцieniлop antiчї ziкȣ: къ în лoкȣлȣ ȣnde e aкȣmȣ mapea Atлantiкъ, (кape despapte кontinentȣл пȣoȣ, adeкъ Amepiкa de кontinentȣ вeкiȣ, adeкъ Eȣpoпa, Asia шi Afpiкa), къ aкoлo ziкȣ eї, epa odatъ o papte a пъmîntȣлȣї пegpeшitȣ maї mape de кîtȣ Eȣpoпa шi Afpiкa împpeȣnъ, къ aчeastъ papte a ȣsкatȣлȣї se пȣmea Atлantis, шi къ într'o noapte toatъ aчeastъ papte imensъ a пъmîntȣлȣї, toatъ aчeastъ лȣme кȣ totȣ чe aвea пe dînsa, s'a кȣfȣndatȣ în sînȣлȣ mъpeї, шi în лoкȣ'ї a eшitȣ mapea Atлantiкъ, кape esistъ шi aкȣmȣ! Eatъ къ dȣпe aчeste tpadiцiȣnї, mapea Atлantiкъ e mopmîntȣлȣ вastȣ шi imensȣ aлȣ ȣпeї лȣme antiчe!

Imaџinaцiȣnea noastpъ pъmîne înкpemenitъ spepiatъ d'aчeste imaџine tepiвiлe, d'o лȣme întpeagъ, кȣ toate чe epa пe dînsa, пепȣmepoase fiinцe вiї, пепȣmepoшї пoпȣлї шi impepiї, fъкîndȣ-se пeвъzȣte într'o noapte înгpoпîndȣ-se în вaлȣpiлe Oчeaпȣлȣї пentpȣ totȣ d'aȣna fъpъ кa sъ pemîie вp'o ȣpmъ, вp'o memopie d'aчeastъ лȣme кȣ toate fpȣmȣseцiлe шi пodoaвeлe eї!

Dap în papoptȣлȣ pidiкъpeї цъpmȣpiлopȣ mъpeї, fapteлe aчestea sîntȣ espprimate лa aȣtopiї de maї nainte într'ȣпȣ modȣ paptiкȣлapȣ. Kîndȣ o цeapъ împpeȣnъ кȣ цъpmȣpiлe eї s'a pidiкatȣ, eї aȣ zisȣ къ « mapea s'a petpasȣ » eap кîndȣ din кontpa o цeapъ s'a кȣfȣndatȣ maї mȣлtȣ în mape, eї aȣ zisȣ « mapea a îneкatȣ цeapa. » Aшa dapъ aȣ papoptatȣ eї лa mape, кa лa пpinчiпȣлȣ moвiлȣ (miшкъtopȣ) toate sкimвъpiлe poziцiȣneї чe s'aȣ apъtatȣ între кontinentȣ шi Oчeaпȣ, пe кîndȣ ȣsкatȣлȣ, кa ȣпȣ чe nemoвiлȣ, п'aȣ пȣtȣtȣ eї sъ'шї imaџine къ eлȣ 'шї sкimвъ poziцiȣnea sa, adeкъ: se sȣie шi se кȣfȣndъ. Oameniї de шtiinцe modepne sîntȣ de opiniȣne кȣ totȣлȣ кontpapie. Eї aȣ кȣnosкȣtȣ къ dintp'adeвъpȣ лa ȣпeлe eвenemente лoкaлe, s. e. ȣпeлe кȣtpemȣpe, вaлȣpiлe mъpeї întъpîtate s'aȣ pidiкatȣ, s'aȣ въpsatȣ peste кontinentȣ шi aȣ пeкatȣ пъpцi însemnate dintp'însȣлȣ, s'aȣ къ aȣ pȣпtȣ вȣкъцi mapї din кontinentȣ шi aȣ fopmatȣ insȣлe, пpeкȣmȣ amȣ въzȣt'o лa insȣлa Siчiлia, шi maї лa totȣ apхiпeлaгȣлȣ гpeчeskȣ шi indianȣ, кape пegpeшitȣ sîntȣ пpodȣse пpin pȣпtȣpї ȣpmate de apeлe Oчeaпȣлȣї лa кȣtpemȣpї шi лa aлte asemenea eвenimente estpaopdinape. Dap afapъ d'aчeste eвenimente лoкaлe, чeлe maї mapї кatastpofe џenepaлe кape s'aȣ întîmpлatȣ пînъ aкȣmȣ asȣпpa глoвȣлȣї пъmînteskȣ, кape aȣ aвȣtȣ infлȣenцe destȣлȣ de mapї în istopia sa, шi кape aȣ sкimвatȣ пînъ лa ȣпȣ гpadȣ toatъ fopma sȣпpafeцeї saлe; toate aчeste eвenimente sîntȣ пpodȣse пpin кontinentȣ dap пȣ пpin Oчeaпȣ.

Aчeastъ teopie кape se пȣmeшte *teopia osчiлaцiȣneї кontinentȣлȣї шi a кonstanцeї пiвeлȣлȣї Oчeaпȣлȣї*, este вasa џeoлoџieї modepne. Ea a пepmisȣ a espлiкa пiшte fenomene џeoлoџiчe foapte кȣpioase шi пînъ aкȣmȣ neespлiкaвiлe. S. e. s'a гъsitȣ пe вîpfȣлȣ mȣпцiлopȣ foapte înaлцi (пe Aлпї ш. ч. л.) кoпхiлiї s'aȣ sкoїчї de mape înгpoпate în пепȣmepoase къtъцimї шi aшezate în fopmъ de stpate (pîndȣpї) întoкmaї кȣmȣ лe гъsimȣ пe fȣndȣлȣ mъpeї. Aшa dap epa пpoвatȣ, къ лoкȣлȣ ȣnde este aкȣmȣ вîpfȣлȣ ȣпȣї mȣпte înaлtȣ, de mȣлte miї de пiчioape peste пiвeлȣлȣ mъpeї, aлtъ datъ a fostȣ înгpoпatȣ în sînȣлȣ mъpeї, fopmîndȣ кeapȣ o papte a fȣndȣлȣї Oчeaпȣлȣї.

Dap пpin чe eвenimentȣ estpaopdinapȣ, s'a întîmpлatȣ, къ fȣndȣлȣ чeлȣ adînкȣ aлȣ Oчeaпȣлȣї, пȣ пȣmaї къ s'a fъкȣtȣ viziвiлȣ, вa înкъ s'a sȣitȣ лa o înълцime de miї de пiчoape peste пiвeлȣлȣ mъpeї?

Aiчї dȣoe pъspȣnsȣpї sîntȣ posiвiлe, adeкъ: opї sъ пe imaџinъmȣ къ apeлe Oчeaпȣлȣї aȣ кoвiршitȣ odatъ вîpfȣpiлe mȣпцiлopȣ înaлцi de aкȣmȣ шi пe ȣpmъ s'aȣ petpasȣ, opї sъ пe ima-

ціпътȣ̆, къ пiвелȣлȣ̆ терiлорȣ̆ ера atȣпчĭ ка шi акȣмȣ̆, însъ din каȣза лȣкрърeĭ газелорȣ̆ sȣbtерапе, s'aȣ̆ pidikatȣ̆ ȣпеле локȣрĭ але пътîntȣлȣĭ, ешindȣ̆ afaръ din sînȣлȣ̆ Очеапȣлȣĭ, шi ȣmflîndȣ-se пînъ ла înълцimea мȣпцiлорȣ̆ aktȣалĭ, кape se пȣmeskȣ̆ stpatifiate, fiind-къ sîntȣ̆ компȣse de stpate de пътîntȣ̆ кȣ ръмъшiце de animaле, кape tpъeskȣ̆ în mape.

Kape din aчeste dȣoe inoteze este maĭ adевъратъ?

Џеолоџiĭ modepnĭ npiimeskȣ̆ чea d'a dȣoa; eatъ шi аргȣmentеле лорȣ̆. Апа, zikȣ̆ eĭ, este sȣпȣsъ лeџeĭ екzілiбрȣлȣĭ statikȣ̆, adeкъ, пȣ se поate ка апа съ fie гръмъditъ întp'ȣпȣ̆ локȣ̆ maĭ мȣлtȣ̆ шi întp'ȣпȣ̆ алtȣлȣ̆ maĭ пȣцiпȣ̆, чi чере ка пiвелȣлȣ̆ eĭ съ fie npetȣtindenea екȣалȣ̆. Аша dap, dакъ Очеапȣлȣ̆ арȣ̆ fi ажȣпсȣ̆ odatъ пînъ ла вîpfȣлȣ̆ мȣntелȣĭ Montбланк, ȣпde гъsimȣ̆ акȣмȣ̆ ръмъшiце de animaле de mape, пеgрешitȣ̆ tpeбȣia ка Очеапȣл съ fi înконџiȣpatȣ̆ totȣ̆ глобȣлȣ̆ пъmînteskȣ̆ пînъ ла aчeastъ înълцime џirantikъ. Апоĭ dакъ totȣ̆ глобȣлȣ̆ пъmînteskȣ̆, a fostȣ̆ odatъ înвелitȣ̆ întp'o stpatъ de апъ d'o înълцime de 10,000 пiчioape, че s'a fъкȣtȣ̆ aчeastъ кътъцime infinitъ de апъ? Ȣnde s'a skȣpsȣ̆ шi s'a fъкȣtȣ̆ невъzȣtъ? Оаре поate în sînȣлȣ̆ пътîntȣлȣĭ. Dap аколо este fокȣ̆, eapȣ̆ пȣ апъ. Ачestȣ̆ аргȣmentȣ̆ шi мȣлtе алtе maĭ dipeкte, aȣ̆ хотърîtȣ̆ пе оamenii de штiinцe a se деклара пentpȣ inoteza a dȣoa, adeкъ: къ пiвелȣлȣ̆ мъреĭ пȣ s'a skimбatȣ̆ пiчĭ odatъ, чi кȣмȣ̆ este акȣмȣ̆ ера шi ла înчепȣtȣлȣ̆ esistenцeĭ пъmîntȣлȣĭ, însъ faцa kontinentȣлȣĭ (ȣskatȣлȣĭ), s'a skimбatȣ̆ din каȣза pidiкърiлорȣ̆ че s'aȣ̆ ȣpmatȣ̆ кȣ dînsȣлȣ̆; npin ȣpmape ла епочеле d'întiiȣ̆ але esistenцeĭ пъmîntȣлȣĭ, Еȣропа s. e. ера maĭ toatъ кȣfȣndatъ în Очеапȣ̆, шi tokmaĭ пе ȣpmъ în difepite pîndȣpĭ s'a sȣitȣ̆ din sînȣлȣ̆ Очеапȣлȣĭ шipȣpiле de мȣпцiĭ Алпĭ, Пipenei, Карпацĭ шi împpeȣпъ кȣ dînшiĭ maĭ toate пînъ ла insȣла чea mape пе кape о пȣmimȣ̆ Еȣропа. Dap eatъ ȣпȣ̆ лȣкрȣ шi maĭ кȣpiosȣ̆. Џеолоџiĭ sîntȣ̆ în stape a хотърî кape dintp'aчeste шipȣpĭ de мȣпцĭ aȣ̆ ешitȣ̆ maĭ nainte din sînȣлȣ̆ мъреĭ, шi кape maĭ пе ȣpmъ. Eatъ къ џeniȣлȣ̆ штiinцeĭ este în stape a лȣmina кȣ flакъра sa etepпъ кeapȣ̆ шi sекȣлеле челе maĭ depъptate, челе maĭ oбskȣpe, челе maĭ kaotiче, kîndȣ̆ пъmîntȣлȣ̆ ера înкъ teatpȣлȣ̆ лȣпtеĭ елеmentелорȣ̆ pебеле, kîndȣ̆ înкъ пiчĭ o fiinцъ însȣfлeцitъ пȣ ръsȣfла пе sȣnpafaцa sa!

Sîntȣ̆ o мȣлцime de fante кape konfipmȣ̆ (întpeskȣ̆) opiniȣпea џeолоџiiлорȣ̆ d'акȣмȣ̆ în panoptȣлȣ̆ pidiкъpeĭ шi osчiлaцiȣпeĭ kontinentȣлȣĭ шi konstanцeĭ пiвелȣлȣĭ мъpeĭ.

Sîntȣ̆ kîte-ва opaше în nopdȣлȣ̆ Italieĭ кape în timпȣpiле antiче epaȣ̆ пȣse лîngъ mape шi акȣмȣ̆ se aflъ depъptate de dînsa. S. e. Hydra (Adria) epa odatъ ȣпȣ̆ noptȣ̆ de mape, eapȣ̆ акȣмȣ̆ aчestȣ̆ opaшȣ̆ se aflъ ла o depъptape de шase ope de mapea Adpiatikъ. Аша dap în timпȣpiле istopiче nopdȣлȣ̆ Italieĭ s'a sȣitȣ̆ înчetȣ̆ шi inвiziвiлȣ̆ din sînȣлȣ̆ мъpeĭ. Ла ȣпеле пȣпкte din sȣdȣлȣ̆ Italieĭ s'a oбsepвatȣ̆ ȣпȣ̆ fenomenȣ̆ kontpapiȣ̆, adeкъ: пъmîntȣлȣ̆ se кȣfȣndъ din че în че maĭ мȣлtȣ̆ în mape.

În Sвeцia s'a oбsepвatȣ̆ o чipkonstanцъ пȣ maĭ пȣцiпȣ̆ кȣpioasъ. A fostȣ̆ аколо de мȣлtȣ̆ opiniȣпea џeпepaлъ, къ пъmîntȣлȣ̆ se pidiкъ din че în че maĭ мȣлtȣ̆, însъ Akademia din Upsala, în anȣлȣ̆ 1731, вpîndȣ̆ a вepifia aчeasta, a пȣsȣ̆ atȣпчĭ пiшte semne пе цъpмȣpĭ шi s'a înkpedinцatȣ̆ къ, întp'adевъpȣ̆ Sвeцia se pidiкъ din че în че maĭ мȣлtȣ̆ din sînȣлȣ̆ мъpeĭ Балtiчĭ. Kîte-ва ope depapte de Stoколмȣ̆, съпîndȣ̆ adînкȣ̆ în пъmîntȣ̆ aȣ̆ datȣ̆ peste пiшte коpъбiĭ dъpîmate înгpопate în пъmîntȣ̆, шi npintp'aчeasta s'a кȣпоsкȣtȣ̆ къ, аколо ȣпde s'aȣ̆ îneкatȣ̆ aчeste коpъбiĭ, a fostȣ̆ odatъ fȣпdȣлȣ̆ мъpeĭ, апоĭ пе лîngъ aчeastъ pidiкape s'a oбsepвatȣ̆ шi o лъsape în жоsȣ̆ saȣ̆ кȣfȣndape a ȣпеĭ пъpцĭ a Sвeцeĭ, ла цъpмȣpiле Scanieĭ. Аколо цeapa se лasъ жоsȣ̆ în mape ла fie-кape sȣtъ de anĭ кȣ kîцi-ва stînжeпĭ; peste kîцi-ва sekoлĭ, поate къ цapa aчeasta ва fi înekatъ кȣ totȣлȣ̆. Eatъ dap къ, Scandinavia osчiлъ, o napte din цapa aчeasta se pidiкъ totȣ̆ mepeȣ̆ din sînȣлȣ̆ мъpeĭ, пе kîndȣ̆ naptea чea-лaлtъ съ лasъ totȣ̆ maĭ жоsȣ̆ în fȣпdȣлȣ̆ мъpeĭ.

În цъpмȣpiле okчidentaле але Гpoenlandeĭ, s'a oбsepвatȣ̆ asemenea o кȣfȣndape ȣшoapъ, dap npoгpesiвъ a пъmîntȣлȣĭ în mape; asemenea oбsepвaцiȣпĭ s'aȣ̆ fъкȣtȣ̆ шi ла ȣпеле insȣле în mapea indiкъ шi în Очеапȣлȣ̆ челȣ̆ mape.

D. Boussingault, a мъsȣpatȣ̆ înълцimea мȣпцiлорȣ̆ Andes, кȣ 30 de anĭ maĭ tîpziȣ̆ de kîtȣ̆ D. Humbold шi a гъsitȣ̆ къ întp'aчeштĭ 30

de anĭ, toцĭ мȣнцiĭ aŭ пердȣtŭ чева din înълцimea лорŭ пeste nівелȣлŭ мърeĭ. Аша dap пъmîntȣлŭ d'аколо s'a кȣфȣndatŭ чева în mape în кȣрсŭ нȣмаĭ de 30 anĭ.

Конклȣзiȣnea џенералъ din toate ачeste este къ сȣпрафаца пъmîntȣлȣĭ este сȣnȣsъ орĭ ла комоцiȣнĭ марĭ шi віолente adeкъ: кȣtpeмȣріле кapе продȣкŭ нiште skimбърĭ прiпiте шi dърîмъtoape пе dînsa, орĭ къ se ȣрmeazъ кȣ dînsa o осчiлацiȣне лінъ, сȣindȣ-se s'aŭ погорîndȣ-se înчетŭ dap прогресiвŭ шi прintр'ачeste skimбîndŭ кȣ timпȣ позiцiȣнea sa în рапортŭ кȣ nівелȣлŭ Очеанȣлȣĭ, кapе ръmîне konstantŭ totŭ d'aȣna шi претȣtindene.

Ачeste skimбърĭ ла кapе e сȣnȣсъ сȣпрафаца пъmîntȣлȣĭ, нȣ tpeбȣe съ не adȣкъ нiчĭ o mipape, din kontpa tpeбȣe съ не mipъmŭ кȣмŭ сȣпрафаца пъmîntȣлȣĭ esistъ шi нȣ s'a dъpîmatŭ de мȣлтŭ, кîndŭ не adȣчemŭ aminte, къ коажа solidъ a пъmîntȣлȣĭ este шi aкȣмŭ foapte сȣбцipe în рапортŭ кȣ interiорȣлŭ сеŭ fлȣidŭ шi înfокатŭ, шi къ ачeastъ batpъ imensъ d'ȣnŭ diametpȣ de 1700 mile, se aflъ болtitъ кȣ o коаже s'aŭ пеліцъ сȣбцipe, aбia de 15 mile! Oape este de mipape къ de мȣлтe орĭ газеле сȣбtepane fieрбinte s'aŭ înтърîtatŭ шi кȣ пȣтepea лорŭ espanziвъ (întinгъtoape) сȣfлîndŭ пе болta чea сȣбцipe шi debiлъ, aŭ фъкȣtŭ съ tpemȣpe tape, ле a pidikatŭ în сȣсŭ, кȣмŭ pidiкъ bапорiĭ de апъ fieрбinte, o foiцъ пȣсъ пе dînsele, s'aŭ къ a pȣпt'o кȣ totȣлŭ кȣмŭ pȣпŭ bапорiĭ o mашiнъ debiлъ?

Dap омȣлŭ че fаче пе кîndŭ ачeste лȣnte сȣбtepane шi inferнале se ȣрmeazъ maĭ totŭ d'aȣna сȣб пiчiоареле sале, кîndŭ în орĭ че minȣt калкъ пе ȣnŭ abisŭ teрiбiлŭ, de кapе este despърцitŭ нȣмаĭ прintр'o пеліцъ сȣбцipe, debiлъ шi foapte amepinцътoape? Елŭ клъdeшte kase, temпле шi opaше, fаче dpȣmȣpĭ de fieрŭ, лȣкреазъ, жоакъ шi петрече шi нȣ'ĭ пасъ nimikŭ de inferнȣлŭ кapе apde сȣбŭ пiчiоареле sале. Aiчĭ пȣтemŭ съ aплікъmŭ esпресiȣнеа бestitъ: «nous dansons sur un volcan» (noĭ жȣкъmŭ пе ȣnŭ bȣлканŭ!).—

Арборъл Боабабŭ.

Арборъл Боабабŭ.

Sîntŭ niште бasme s'aŭ kontȣpĭ попȣларе кapе ворбeskŭ de Ȣрiашĭ кapе aŭ aвȣtŭ o mъpime estpaopdinaръ шi aŭ tpъitŭ сȣte шi кеарŭ miĭ de anĭ. Ачeste kontȣpĭ попȣларе кapе ле гъsimŭ ла toцĭ попȣлiĭ шi кapе aŭ indȣлчitŭ шi копiлъpia noastpъ, apътŭ къ омȣлŭ ape în sine ȣnŭ simцimîntŭ пъскȣtŭ пentpȣ adopapea mъpimeĭ шi a бъtpîneцеĭ. Toate лȣкрȣріле кapе sîntŭ d'o mъpime estpaopdinaръ sîntŭ сȣбліme, еле сȣбжȣгъ imaцinaцiȣнеа noastpъ; ideia лорŭ ȣmпле întp'atîta toatъ atenцiȣнеа, toatъ fiinцa noastpъ moраль, în кîtŭ pъmînemŭ isбiцĭ шi плінĭ de admipaцiȣне înaintea ачeстȣĭ обiektŭ atîtŭ de mape шi de infinitŭ.

Dap шi бътpîнеца не inspipъ ȣnŭ mape pespektŭ шi o beнерацiȣне. Ȣnŭ бътpînŭ în toate fopцеле sале, este ȣnŭ обiektŭ foapte beнepaбiлŭ ла toцĭ oameniĭ кapе aŭ o simцipe deлiкатъ шi жȣstъ, кѫчĭ елŭ pепрезentъ în fiinцa sa toate timпȣріле шi епочеле tpeкȣte, aпоĭ бpîndŭ пебpîndŭ, не imaцinъmŭ къ ачeastъ fiinцъ ȣmanъ tpeбȣe съ fi бъзȣtŭ мȣлтe пепорочipĭ шi каламitъцĭ, пînъ a ажȣnsŭ ла noĭ. De кîte орĭ a бъзȣtŭ елŭ în biaцa sa, moaptea sечерîndŭ în dpeanta шi în stînga, ка întp'ȣnŭ kîmпŭ de бътъліе шi елŭ a pъmasŭ în пiчiоape, a tpiȣmfatŭ; aпоĭ ideia de бipȣinцъ шi de tpiȣmfŭ este o idee сȣблimъ, кapе aпpinde imaцinaцiȣнеа noastpъ шi o сȣбжȣгъ. Eatъ de че kontȣріле попȣларе (бasme) кapе ворбeskŭ de Ȣрiашĭ d'o mъpime шi d'o лъпгъbieцȣipe estpaopdinaръ, sîntŭ niште istopiĭ кapе жокъ ȣnŭ ролŭ аша de mape, în biaцъ попȣліорŭ. Dap, de шi în natȣpъ нȣ se гъseskŭ oamenĭ Ȣрiашĭ, чĭ sîntŭ нȣмаĭ o продȣкцiȣне a imaцineĭ noastpe, totŭ se гъseskŭ apбopĭ Ȣрiашĭ întpe кapе челŭ d'întîiŭ este apбopȣлŭ *Боабабŭ*.

Apбopȣлŭ Боабабŭ (Boabab Adansonia) saŭ apбopȣлŭ de пîine aл maĭmȣцелорŭ, este întp'adeбъpŭ ȣnȣлŭ din челе maĭ interesante обiekte але

Natȣpeĭ. Елȣ̆ окȣпъ întp'adевъpȣ̆ рангȣлȣ̆ d'întîiȣ̆ între тоцĭ арборiĭ че es'stъ пе пъmîntȣ̆ în рапортȣл търimeĭ ка шi лънцimea вieцeĭ sале.

Патрia ачestȣĭ арборȣ̆ este Senegambia аdeкъ: о парте din цървъріле окчidentале але Афрічеĭ; аколо 'лȣ̆ а гъsitȣ̆ вoiaцiорȣлȣ̆ Англезȣ̆ Adanson каре i-а datȣ̆ шi нȣmipea de «Adansonia». Нȣmaĭ în ачeastъ клimъ fieрбinte, ȣnde тоате форцеле Natȣpeĭ аȣ̆ ажȣnsȣ̆ ла енерцiа лор чеа maĭ estpaopdinapъ, нȣmaĭ аколо Natȣpa а пȣtȣtȣ̆ продȣче ȣнȣ̆ asemenea вeцetaлȣ̆ цiгantікȣ̆ шi estpaopdinapȣ̆.

Desпpe търimea арборȣлȣĭ Боабабȣ̆ Adansonia, (пе каре алътȣpata figȣpъ îлȣ̆ înfъцiшeazъ în miniatȣpъ), е destȣлȣ̆ съ zічетȣ̆ къ, кîndȣ̆ е кpeskȣtȣ̆ кȣmȣ̆ se kade, atȣnчĭ *zeче-miĭ* de оamenĭ потȣ̆ съ se ȣmбpeaskъ sȣб ȣmбpa лȣĭ! Ȣнȣ̆ sinгȣpȣ̆ арборȣ̆ se înfъцiшeazъ atȣnчĭ ка о пъdȣpe întpeагъ. Гpoзimea тpȣнкiȣлȣĭ съȣ̆ este аша de mape, în kîtȣ̆ чіркоmferinца лȣĭ аре пînъ ла 90 пічioape! Miĭ de maimȣце se плimбȣ̆ în нenȣmepoasеле sале рътȣpĭ, sпpe а'шĭ къȣta пîineа лорȣ̆, каре konsistъ în fpȣктеле ачеstȣĭ арборȣ̆. Dap kîte odatъ se ȣmбpeskȣ̆ în ȣmбpa лȣĭ о арmadie întpeагъ компȣsъ de miĭ de оamenĭ din попȣлiĭ sîнцepoшĭ ȣmблîndȣ̆ кълърĭ пе елеfanцĭ каре тръeskȣ̆ în Afpika, în ачeastъ царъ misтеpioasъ, патріа Боабабȣлȣĭ, елеfantȣлȣĭ, леȣлȣĭ шi а тȣтȣлорȣ̆ fiinцелорȣ̆ цiгантiче шi а аnimалелорȣ̆ ка шi а оamenілорȣ̆ сълбатiчĭ шi sîнцepoшĭ.

Dap шi în рапортȣл вîpsteĭ ла каре арборȣлȣ̆ Боабабȣ̆ поате съ ажȣнгъ, елȣ̆ окȣпъ рангȣлȣ̆ челȣ̆ d'întîiȣ̆ între арборĭ шi între тоате fiinцеле органiче (вeцeтале шi аnimале). Ка съ se înkpedinцeze чіне-ва de ачeasta, вomȣ̆ нȣmъpa аічĭ арборiĭ че'ĭ maĭ вестiцĭ, пентpȣ търimea шi вîpsta лорȣ̆ estpaopdinapъ, шi о съ веdemȣ̆ kîtȣ̆ de депарtе sîntȣ̆ тоцĭ ачештia în прівінца търimeĭ шi вîpsteĭ, de арборȣлȣ̆ Боабабȣ̆. Еатъ арборiĭ че'ĭ maĭ вестiцĭ пентpȣ търimea s'аȣ̆ бътpîneцea лорȣ̆. Лîнгъ лакȣлȣ̆ de Ценева în Елвеціа, se афлъ ȣнȣ̆ ȣлmȣ̆ de о вîpstъ de 337 de anĭ, авîndȣ̆ о чіркоnfepinцъ de 24 пічioape; лîнгъ Montpellier în Франца, este о еdepъ de 433 anĭ; în кantonȣлȣ̆ Grison în Елвеціа, тръeшte înkъ теiȣлȣ̆ sȣб каре а жȣpatȣ̆ Гȣiлеmȣ̆ Тел, аdeкъ аре о вîpstъ de 500 de anĭ; лîнгъ орашȣлȣ̆ Pestly în Бpitania, este ȣнȣ̆ stежарȣ̆ de 700 de anĭ; în орашȣл Pesciera (Italia) este asemenea ȣнȣ̆ maslinȣ̆ d'о вîpstъ de 700 de anĭ; în mapea Бpitanie, se афлъ ла гропіште арборĭ чimiшipĭ (taxus boccata, buis) d'о гpoзime песте тъsȣpъ; апоĭ fiindȣ̆-къ este кȣnoskȣtȣ̆ къ ачештĭ арборĭ кpeskȣ̆ foapte înчetȣ̆, de ачееа е пробатȣ̆ къ ачештĭ чimiшipĭ тpeбȣe съ аĭбъ о вîpstъ de *miĭ de anĭ*. Пе insȣла Tenerifa, în орашȣл Orluva se афлъ ȣнȣ̆ арборȣ̆ din sпeцa *Dracaena Draco*, каре ера вestitȣ̆ пентpȣ търimea sa estpaopdinapъ, înkъ înainte de 400 de anĭ, апоĭ fiindȣ̆-къ кpeшte foapte înчetȣ̆, s'а калкȣлатȣ̆ къ, тpeбȣe съ аĭбъ о вîpstъ de *тpeĭ miĭ* de anĭ.

În India este ȣнȣ̆ *ficus* (копачiȣ̆ de smokine) каре аре о вîpstъ de 3500 de anĭ.

Dap тоцĭ ачештĭ арборĭ цiгantiчĭ нȣ sîntȣ̆ înkъ nimikȣ̆ пе лîнгъ Боабабȣлȣ̆ алȣ̆ кърȣĭ тpȣnkiȣ̆ аре о чіркоnfepinцъ de 90 пічioape, але кърȣĭ рамȣpe înfъцiшeazъ о пъdȣpe întpeагъ шi între каре este ȣнȣ а кърȣia вîpstъ se sȣе пînъ ла *чinчĭ miĭ шi чinчĭ-zeчĭ* de anĭ!

Sîntȣ̆ înkpedinцatȣ̆ къ mȣлцĭ о съ zікъ: чіне шtie daкъ ачestȣ̆ арборȣ̆ аре чinчĭ miĭ de anĭ? Оаре а fostȣ̆ чіне-ва înainte чinчĭ miĭ de anĭ ка съ'лȣ̆ тpeакъ întp'о konдikъ? Skpiepiле istopiче челе maĭ antiчĭ, Бiблia шi Sanchuniaton, абia se sȣе пînъ ла 4000 de anĭ, de ȣnde dap поате съ шtie чіне-ва къ арборȣлȣ̆ Боабабȣ̆ аре tokmaĭ 5050 de anĭ? Нȣ este asta вр'ȣнȣ̆ basmȣ, ка шi basmеле Ȣріашілорȣ̆, din копілъpia noastpъ? Нȣ, нічĭ de кȣm, чі din kontpa е базатȣ̆ пе поцiȣнĭ шtiinцiфiче позitiве. Еатъ кȣm: în botanikъ е кȣnoskȣtȣ̆ къ, пȣтemȣ̆ съ афлъmȣ̆ вîpsta ȣнȣĭ арборȣ̆ kîndȣ̆ нȣmъpъmȣ̆ черкȣpiле лemnoase de каре е компȣsȣ̆ тpȣнкiȣлȣ̆ съȣ̆, къчĭ пе fieшĭ-каре анȣ̆ se fopmeazъ ȣнȣ̆ нȣоȣ̆ черкȣ̆ лemnoȣ̆. Еатъ кȣmȣ̆ s'а пȣтȣтȣ̆ кȣnoaшte бътpîneцea арборȣлȣĭ Боабабȣ̆.

Че поезie sȣблimъ, este konчentpatъ în ачestȣ̆ арборȣ̆! În mijлокȣлȣ̆ ȣнeĭ цapine вepde ръкоpoase, пліne de fopцъ кpeatiвъ, ка kîndȣ̆ а ешitȣ̆ epĭ din mîna Natȣpeĭ, stъ ачestȣ̆ арборȣ̆ цiгantikȣ̆, ȣнȣ̆ sȣвenipȣ̆ mateріалȣ̆ шi вiзiбiлȣ̆ din zioa кpeaцiȣneĭ пъmîntȣлȣĭ, s'аȣ̆ ка съ ворбimȣ̆ în лimba шtiinцifikъ, din zioa kîndȣ̆ пъmîntȣлȣ̆ nostpȣ dȣпе kataklismȣлȣ̆ челȣ̆ din ȣpmъ, а пріimitȣ̆ fopma sa актȣалъ. Въzîndȣ̆ чіне-ва ачestȣ̆ арборȣ̆, 'шĭ аdȣче aminte de тоатъ istopia ȣnівер-

saлъ, кȣ toate evenimentele saле ремаркабiле, къчї ачеstȣ̆ арборȣ̆ a asistatȣ̆ ла toate ачеste evenimente, елȣ̆ este sinгȣрȣлȣ̆ мартȣрȣ̆ nemȣpitopȣ̆, ръmasȣ̆ în miжлокȣлȣ̆ ȣnеї neipe ценерале; ка о крȣче mape întp'ȣnȣ̆ чimitipiȣ̆, аша stъ ачеstȣ̆ арборȣ̆ цiranlikȣ̆ înкопцiȣратȣ̆ de nenȣmepoase mopminte, але ценерацiȣнiлорȣ̆ трекȣте de oamenї, animaле шi кеарȣ̆ de totȣ̆ pегnȣл вецеталȣ̆. Наполеонȣ̆, kîndȣ̆ a врȣtȣ̆ sъ апрinzъ кȣрациȣ шi imaцinaцiȣnea solдацiлорȣ̆ sъї în бътъліiле din Еџiптȣ̆, înaintea Парамiделор ле a zisȣ̆: « Din вîрфȣлȣ̆ Парамiделорȣ̆ ачеstора 40 de секолї se ȣitȣ̆ пе воï » Kîndȣ̆ stъ чine--ва înaintea арборȣлȣї Боабабȣ̆, поate sъ'шї zikъ: 50 de секȣлї împreȣnъ кȣ toatъ istopia лȣмеї, se ȣitȣ̆ asȣпра mea!

Чеaiȣлȣ̆ Kinezeskȣ̆.

Артiколȣлȣ̆ алȣ̆ 2-леа, Кȣлесȣлȣ̆ шi препарацiȣnea лȣї.

În комерциȣ̆ se afлъ dȣoъ feлȣpї de чеaiȣ̆ Kinezeskȣ̆, adeкъ чеaiȣлȣ̆ верde, шi чеaiȣл negpȣ. Oamenії 'шї înkinȣeskȣ̆ къ ачаsta провine din dȣoъ плante, аша a fostȣ̆ maї nainte шi опiniȣnea Natȣpaлistiлорȣ̆, însъ nȣ e аша, чi amîndȣoъ провinȣ̆ dintp'ȣnȣ̆ feлiȣ̆ de плantъ шi difepinцa' колоареї лорȣ̆ провine din difepinцa модȣлȣї прегъtipeї.

Sъ веdemȣ̆ акȣmȣ̆ кȣmȣ̆ se препаръ în Kina чеaiȣлȣ̆ верde шi чеaiȣлȣ̆ negpȣ.

Dȣпъ че аȣ̆ кȣлеsȣ̆ foiле чеaiȣлȣї, atȣnчї ле întindȣ̆ пе пȣеле sȣбцipї de бамбȣсȣ̆ ка sъ se ȣsȣче; întp'o оръ s'аȣ̆ dȣoъ, foiле s'аȣ̆ ȣskatȣ̆, dap totȣ̆ nȣ sintȣ̆ în stape a se консерва мȣлtȣ̆ timпȣ̆ шi sъ nȣ se stpiче; de ачееа Kinezii пȣнȣ̆ акȣmȣ̆ foiле în tirъї de fiepȣ̆, каре ле înкълzeskȣ̆ tape ла фокȣ̆, шi i-аȣ̆ seama къ mestekȣ̆ neînчеtatȣ̆ foiле în tiraia кȣ ȣnȣ̆ бъцȣ̆, ка sъ nȣ se арzъ; astȣ̆-feлiȣ̆ foiле nieрdȣ̆ maї toatъ ȣmezeaлa лорȣ̆, Kinezii ieаȣ̆ foiле în mînъ шi dȣпъ ачеasta ле апасъ tape ка sъ кȣргъ dintp'înseле pestȣлȣ̆ de ȣmezeaлъ. че поate a ръmasȣ̆ înkъ întp'înseле; dȣп'ачеasta, ȣnȣ̆ алtȣ̆ лȣкрътоpȣ̆ ле пȣne din nȣoȣ̆ пе niшte тъбліце de fiepȣ̆, каре ле цiне пеste ȣnȣ̆ фокȣ̆ modepatȣ̆ de кърбȣnї, ка sъ se пръжеаskъ шi еле se înвîpteskȣ̆ de sine fъkîndȣ-se sȣлȣ̆ шi npiimindȣ̆ fopma каре о аȣ̆ foiле de чеaiȣ̆ din комерциȣ̆ к'о колоареа верde înkisъ. Dȣпъ о оръ s'аȣ̆ dȣoъ чеaiȣлȣ̆ e rata шi поate sъ ръmîie anї întpeцї шi sъ nȣ se stpiче. Dap чеaiȣ, nȣ nȣmaї къ nȣ se stpikъ dȣп'ачеastъ пръжitȣpъ ла кълdȣpъ, чi din kontpa kîштigъ înkъ în валоаре, къчї atȣnчї se desвоaлtъ întp'însȣлȣ̆ apoma (odoapea) sa кȣnoskȣtъ каре пе плаче atît de мȣлtȣ̆ шi ачеastъ apomъ este продȣsъ npintp'ȣnȣ̆ feлiȣ̆ de ȣntȣ̆ apomatikȣ̆ каре se fopmeazъ din foї, пе kîndȣ̆ se пръжеskȣ̆ (în npiвinцa ачеasta чеaiȣлȣ̆ seamъnъ кȣ kafeaoa, къчї шi în tpînsa se desвоaлtъ ȣnȣ̆ ȣntȣ̆ apomatikȣ̆ kîndȣ̆ se пръжеште). Кȣ toate къ dȣпъ nȣmiteле операцiȣнї чеaiȣлȣ̆ e rata, însъ înainte de a'лȣ̆ пȣне în кȣtiї ка sъ'лȣ̆ tpimeaцъ în Еȣропа, Kinezii îлȣ̆ вîntȣpъ în maї мȣлte pîndȣpї ка sъ'лȣ̆ кȣреце de пȣлбере шi de гȣnoiȣ, каре поate s'a лiпitȣ̆ de dînsȣлȣ̆. Кȣ kîtȣ̆ soiȣлȣ̆ de чеaiȣ̆ este maї бȣnȣ̆, кȣ atîtȣ̆ îлȣ̆ вîntȣpъ шi îлȣ̆ пръжеskȣ̆ în maї мȣлte pîndȣpї; de ачееа soiȣpiле прецȣite de чеaiȣpї верzї, аȣ̆ о колоаре maї înkisъ бътînd în вînъtȣ̆ шi sîntȣ̆ maї înкрецitе. Къчї toate ачеste кȣaлitъцї, foiле ле kîштigъ npin pепetateле пръжitȣpї în фокȣ̆.

De шi toate ачеste операцiȣнї sîntȣ̆ foapte компликаte, însъ totȣ̆ sîntȣ̆ maї пȣцinȣ̆ компликаte de kîtȣ̆ препарацiȣнеа soiȣpiлорȣ̆ de чеaiȣ̆ negpȣ.

Пentpȣ a doбîndi ȣnȣ̆ чеaiȣ̆ negpȣ, Kinezi dȣпе че аȣ̆ кȣлеsȣ̆ foiле, ле цinȣ̆ гръмъdite пе пȣеле de бамбȣсȣ̆ espȣsȣ̆ ла аерȣ̆, dap nȣ о оръ s'аȣ̆ dȣoъ, ká чеaiȣлȣ̆ верde, чi о zi întpeагъ; пе ȣpmъ ле фръmîntъ мȣлtȣ̆ în mîinї, ка sъ se факъ moї. Npintp'ачеastъ операцiȣне, foiле din верzї че ерaȣ̆ deвinȣ̆ negpe în кȣрsȣ̆ de kîte-ва ope, totȣ̆ atȣnчї аȣ̆ nieрdȣtȣ̆ еле шi din пȣтереа лор ameцitoape, (de ачееа nȣmaї soiȣpiле de чеaiȣ̆ tape шi ameцitoape, sîntȣ̆ espȣse ла операцiȣнеа ачеasta, ка sъ deвie negpe). Чеaiȣлȣ̆ negpȣ, ка шi челȣ̆ верde, kîштigъ atȣnчї npinчinȣлȣ̆ (ȣntȣлȣ̆) apomatikȣ̆. Възîndȣ̆ къ s'a ȣpmatȣ̆

ачеastъ skimбare în колоарea чеaiȣлȣĭ, Kinezii пȣнȣ foiле în tirъĭ ferбinte ка sъ se ȣsȣче бine întoкmaĭ ка ла чеaiȣ верde. Dȣпъ пръжitȣра чеа d'întiiȣ, oamenĭ кȣ mîinele înвîrteskȣ foiле fъкîndȣ-ле sȣлȣ, пе ȣртъ ле întinde пе niште локȣрĭ aeroase ка sъ se ȣsȣче. Dȣпе че а ръmasȣ аколо o zi, ле пръжеskȣ de isnoавъ ла ȣнȣ fокȣ de кърбȣнĭ, însъ нȣmaĭ 4—5 minȣte, iарȣ ле înвîrteskȣ în mîinĭ шi пе ȣртъ iарȣ ле еспȣнȣ ла аерȣ, пentrȣ o zi saȣ dȣoe. Astȣfeliȣ чеaiȣлȣ negrȣ e de treĭ, patrȣ орĭ пръжitȣ în fокȣ шi de treĭ patrȣ орĭ trекȣtȣ прin mîinele Kinezilорȣ, ка sъ se sȣчеаskъ шi sъ se ȣsȣче, кîtȣ se поate de бine шi dȣпе toate aceste операцiȣнĭ îлȣ чȣрȣеskȣ în maĭ mȣлte pîndȣрĭ шi toкmaĭ atȣnчĭ e gata a fi пȣsȣ în кȣtiĭ шi еспediatȣ afaръ, din «imperiȣлȣ череskȣ» (Kina) în toatъ лȣmea.

Dар пȣ нȣmaĭ în форma обiчнȣitъ ла поĭ (кȣ foĭ крецite) чеaiȣлȣ Kinezeskȣ este еспediatȣ afaръ din Kina, чi în felȣрimĭ de форme. Аша s. e. se trimite din Kina ла Tiбetȣ, Kaшmir, Tartaria шi Калмȣкiа, чеaiȣ în forma de кърътizĭ; къчĭ foiле din soiȣриле maĭ пȣцinȣ бȣне, Kinezĭ пȣ ле înкрецеskȣ чi ле пȣнȣ sȣб teaskȣ ка sъ se skȣргъ бine zeama лорȣ, atȣnчĭ foiле se лipeskȣ ȣna de alta, шi dȣпе че s'aȣ ȣskatȣ, formezȣ ка ȣнȣ feliȣ de кърътidъ tare; însъ ка sъ se лipeaskъ шi maĭ бine, Kinezii ле amestекъ кȣ niште materiĭ лiпiчioase s. e. кȣ sînце de боȣ s'aȣ de oae. Kinezii шtiindȣ къ гȣstȣлȣ Еȣропеiлорȣ e чева maĭ deлiкatȣ de кîtȣ ачела алȣ Калмȣчiлорȣ, de ачееа пȣ ле trimitȣ aiчĭ кърътizĭ de чеaiȣ лipite кȣ sînце, чi foĭ кȣpate шi крецite frȣmosȣ, шi пȣse în плȣmбȣ ка sъ konserве арота лорȣ, шi aceste taблiĭ de плȣmбȣ sîntȣ пȣse în кȣtiĭ mічĭ foarte елегante шi zȣгръвite кȣ felȣрimĭ de караkterĭ шi figȣрĭ dȣпъ гȣstȣл Kinezilорȣ. În комерчiȣ se deoseбеште кȣtiĭ întreцĭ, жȣmъtate, a patra parte шi a 16 parte de кȣtie; o кȣtie întreagъ se кънtъреште pînъ ла 330 fȣнцĭ.

Dintre felȣрimeле de нȣmirĭ непȣmeroase каре aȣ aceste soiȣрĭ diferite de чеaiȣрĭ, вomȣ чita aiчĭ нȣmaĭ ȣнеле dintr'înseле, adeкъ soiȣриле ȣрmъtoare: din челе верzĭ, 1 чеaiȣл верde imperiaлȣ (în глобȣлĭ mічĭ ка mazърea) 2 Tchulong, 3 Hajsan, 4 Tonкay, 5 Singlo, 6 чеaiȣлȣ imperiaлȣ (neadeвъратȣ) каре dъ niште florĭ foarte skȣmпе; dintre soiȣриле negre deoseбimȣ, 1 Thebou, 2 Pecco, 3 Congo, 4 Souchong, 5 Padre-Souchong. Aceste diferite нȣmirĭ, Kinezii ле daȣ diferiteлорȣ soiȣрĭ, dȣпе diferite провinце de ȣнde vine шi dȣпъ diferite препарацiȣнĭ шi крецeтȣрĭ але foiлорȣ.

Аша preгъtitȣ, чеaiȣлȣ înчепе кълъtoria sa пeste toatъ лȣmea; елȣ vine ла поĭ пе ȣskatȣ, шi пе mare. Челȣ d'întiiȣ каре vine în Еȣропа, прin Рȣsia (de ачееа шi нȣmirea лȣĭ de чеaiȣ *рȣseskȣ*) de ȣнde îлȣ transпoartъ пе кътiле прin чentrȣлȣ Asieĭ, în каравane ла Еȣропа, este maĭ прецȣitȣ de кîtȣ чеaiȣлȣ каре e transпortatȣ пе апъ de ла Kina în Еȣропа, къчĭ тeprîndȣ пе апъ, чеaiȣлȣ perde чева din арота sa пречioasъ шi плъкȣtъ. Dар despre konsȣmцiȣнea чеaiȣлȣĭ ла diferiцĭ попȣлĭ în Еȣропа, шi despre importanцa лȣĭ sочiалъ шi internaцiоналъ, вomȣ ворбi în artiколȣлȣ алȣ 3-леа.

De кîte-ва ziле toцĭ konчetъцeniĭ noштri ворбеskȣ de поȣtatea mare че aȣ чitit'o deȣпъ-zi în ȣнеле жȣрнале, adeкъ: къ ла 13 Iȣнie viitорȣ, o kometъ ва dърîma пъmîntȣлȣ.

Ȣniĭ каре лesne креdȣ орĭ-че, алцiĭ кȣ inima слабъ каре лesne se sпeрie de орĭ-че, aȣ krezȣtȣ ла поȣtatea aceasta шi s'aȣ sпeriatȣ, de шi în deшertȣ шi фъръ fondȣ.

Редакторȣлȣ aчestȣĭ жȣрналȣ, fiindȣ рȣгatȣ de mȣлцĭ, a хotърît a face Dȣminiка viitoare ла 10 але aчesteĭ, între ора 10 шi 11 dimineaцa, în sala цimnaziȣлȣĭ, o лекцiȣне пȣбliкъ despre komete шi sпaima пȣбliкъ în рапортȣлȣ ȣнȣĭ kataklismȣ amerinцътoрȣ.

Tiпъритȣ în Tiпографia Колeцiȣлȣĭ Sf. Sabba.